

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2024, NUMMER 179

Datum	12 november 2024
Van	College B&W
Behandeld door	Mennana Benhammou
Doorkiesnummer	14030
E-mailadres	m.benhammou@utrecht.nl
Kenmerk	12898807
Beleidsveld	Werk en Inkomen

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2024 nummer 179 van Mahmut Sungur (DENK) van 18 oktober 2023 over Uitdagingen rondom een uitvaart. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1

Heeft de gemeente in het verleden casussen gehad waarin er bijvoorbeeld een moslim was overleden en de gemeente de verantwoordelijkheid van de uitvaart op zich nam? Zo ja, hoe vaak en hoe zag de afwikkeling eruit?

Antwoord 1

We leggen de religie van de overledene niet vast, waardoor het antwoord op deze vraag niet is te achterhalen.

We kennen 2 regelingen. Namelijk:

1. Als er iemand is overleden en er zijn nabestaanden aanwezig kunnen zij een aanvraag indienen voor bijzondere bijstand. [Vergoeding voor begrafenis of crematie | gemeente Utrecht](#). In dat geval zijn de nabestaanden verantwoordelijk voor de beslissingen met betrekking tot de religieuze aspecten van de uitvaart. De gemeente speelt hier geen rol in.

2. Als iemand eenzaam sterft en er zijn geen nabestaanden die de uitvaart willen of kunnen regelen dan regelt de gemeente dat. [Uitvaart door gemeente | gemeente Utrecht](#). Het is voor ons niet altijd duidelijk of de overledene religieus was. Het uitgangspunt is dat eenieder, dezelfde, sobere uitvaart krijgt. Als er specifieke (schriftelijke) wensen zijn rondom de uitvaart proberen we daar rekening mee te houden, binnen de mogelijkheden en middelen die we hebben. De regel is dat we standaard kiezen voor begraven, tenzij er een wilsbeschikking is waarin crematie wordt verzocht. Als de wens voor cremieren duidelijk is wordt gekozen om de overledene te cremieren in plaats van te begraven.

Vraag 2

Wat doet de gemeente zodra er iemand is overleden die zijn/haar uitvaart niet kan bekostigen en/of geen nabestaanden heeft, wat is de procedure die volgt?

Antwoord 2

We voeren een vooronderzoek uit om te bepalen wie verantwoordelijk is voor de uitvaart. Dit gebeurt volgens een stappenplan:

- 1. Bevindt het stoffelijk overschot zich in de gemeente? Zo niet, dan wordt verwezen naar de verantwoordelijke gemeente.*
- 2. Wordt de overledene door een partner of ouder van kinderen tot 21 jaar verzorgd? In dat geval is de gemeente niet de opdrachtgever voor de uitvaart en wijzen we hen op de mogelijkheid van bijzondere bijstand.*
- 3. Nabestaanden kunnen de zorg voor de overledene weigeren, tenzij zij een wettelijke onderhoudsplicht hebben. Dan zijn zij verplicht de zorg op zich te nemen als niemand anders dit doet.*
- 4. Onderzoek naar nabestaanden vindt beperkt plaats via de Basisregistratie Personen (BRP), naar aanleiding van de informatie van o.a. de uitvaartondernemer.*
- 5. Als alles is onderzocht en er is geen polis en geen nabestaanden dan geven wij binnen 24 uur een goedkeuring aan de uitvaartondernemer om de begrafenis/crematie te regelen*

Vraag 3

Met welke uitvaartdiensten werkt de gemeente samen?

Antwoord 3

Dit is geheel afhankelijk van de uitvaartondernemer die het overlijden bij ons aanmeldt. We werken samen met vrijwel alle uitvaartondernemers en uitvaartdiensten in de regio Utrecht.

Vraag 4

Wat zijn de eisen waar de uitvaartdiensten aan moeten voldoen volgens de gemeente voordat de gemeente gebruik maakt van deze uitvaartdienst?

Antwoord 4

Wij hebben geen specifieke afspraken of eisen waar uitvaartdiensten aan moeten voldoen.

De gemeente maakt afspraken met de uitvaartondernemer over het vervoer van de overledene en de eerste verzorging. Uitgangspunt is een sobere en respectvolle begrafenis. Hiervoor verstrekken wij een vast bedrag van € 3000,- aan de uitvaartondernemer. Hiervan dienen de volgende kosten te worden betaald:

- Vervoer van de overledene van de plaats van overlijden naar het mortuarium.*
- Huur van een bewaarplaats in het mortuarium.*
- Een eenvoudige kist.*
- Uitvoering van noodzakelijke formaliteiten, zoals de verklaring van overlijden.*
- Een rouwauto op de dag van de uitvaart.*
- Begrafenis in een algemeen graf zonder grafmonument.*

Vraag 5

Is er al een richtlijn of is het college het met ons eens dat er een richtlijn moet komen waardoor duidelijk is voor ambtenaren hoe te handelen in situaties zoals boven geschetst? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Ja, de huidige werkinstructie biedt duidelijke richtlijnen voor hoe wij in Utrecht te werk gaan wanneer er geen opdrachtgever (nabestaande) is. Onze richtlijnen houden momenteel geen rekening met religieuze of culturele aspecten. Over het algemeen merken we dat islamitische uitvaarten vaak door de gemeenschap zelf worden geregeld, waardoor dergelijke verzoeken bij ons vrijwel niet voorkomen

De gemeente bepaalt niet welke uitvaartondernemer wordt ingeschakeld. De melding van overlijden komt bij de gemeente binnen nadat de overledene reeds is aangemeld bij een uitvaartondernemer door de persoon die de overledene heeft aangetroffen. Als er geen nabestaanden zijn, is er ook niemand om de religie van de overledene vast te stellen. Wanneer er reeds een islamitische uitvaartondernemer is ingeschakeld, wordt dat binnen de wet op de lijk bezorging (Wlb) uiteraard geaccepteerd.

Vraag 6

Is het college het met ons eens dat rouwvervoer zou moeten worden toegevoegd aan de lijst van vrijstelling van type voertuigen die de milieuzone mogen betreden? Zo ja, op welk termijn kan dit worden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Nee, dit is niet mogelijk. Vrijstellingen voor de milieuzone worden landelijk vastgesteld en afgegeven door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Wij hebben geen bevoegdheid om hierop uitzonderingen te maken. Wel heeft het college de bevoegdheid om voor schrijnende individuele gevallen een ontheffing te verlenen.

Vraag 7

Welke mogelijkheden zijn er voor rouwvervoerders die officieel geen toegang hebben tot de milieuzone om toch toegang te krijgen tot de milieuzone om bij de overleden te komen?

Antwoord 7

Wij gaan ervan uit dat de meeste rouwvervoerders voldoen aan de huidige toelatingseisen, namelijk minimaal emissieklasse 4 en vanaf 1-1-2025 emissieklasse 5 of hoger, en daarmee toegang hebben tot de binnenstad. We staan open voor een gesprek met de betreffende rouwvervoerders om eventuele knelpunten te bespreken. Voor schrijnende gevallen waarin het voldoen aan deze toelatingseisen niet mogelijk of onevenredig belastend is, kunnen wij een ontheffing verlenen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Schriftelijke vragen: Uitdagingen rondom een uitvaart

17-10-2024

Vragen:

De gemeente is volgens de wet op lijkbezorging verantwoordelijk voor de uitvaart van burgers die hun uitvaart niet kunnen bekostigen en/of geen nabestaanden hebben. De afgelopen jaren hebben we helaas meerdere keren moeten constateren dat in het land moslims zijn komen te overlijden waarbij de gemeenten een niet-islamitische uitvaartverzorger heeft ingeschakeld. Daarbij werd geen rekening gehouden met de religieuze achtergrond van de overledene. Dit heeft een aantal keer geleidt tot een crematie of een begrafenis volgens niet-islamitische gebruiken wat niet de bedoeling kan zijn¹. Het is vaak gelukt om dit te voorkomen maar een enkele keer helaas niet.

Momenteel is er geen beleid met betrekking tot wat voor soort uitvaartverzorgers de gemeente inschakelt bij schrijnende gevallen zoals het bovenstaande. Het lijkt daarmee volledig overgelaten aan de wil en wens van de ambtenaar. Daarom is het van belang dat de gemeente een aantal richtlijnen vaststelt. Daar hebben wij de volgende vragen over:

1. Heeft de gemeente in het verleden casussen gehad waarin er bijvoorbeeld een moslim was overleden en de gemeente de verantwoordelijkheid van de uitvaart op zich nam? Zo ja, hoe vaak en hoe zag de afwikkeling eruit?
2. Wat doet de gemeente zodra er iemand is overleden die zijn/haar uitvaart niet kan bekostigen en/of geen nabestaanden heeft, wat is de procedure die volgt?
3. Met welke uitvaartdiensten werkt de gemeente samen?
4. Wat zijn de eisen waar de uitvaartdiensten aan moeten voldoen volgens de gemeente voordat de gemeente gebruik maakt van deze uitvaartdienst?
5. Is er al een richtlijn of is het college het met ons eens dat er een richtlijn moet komen waardoor duidelijk is voor ambtenaren hoe te handelen in situaties zoals boven geschetst? Zo nee, waarom niet?

In de huidige regelgeving met betrekking tot toegang milieuzone zien we dat rouwvervoer niet in de vrijstellingslijst benoemd staat. Dat betekent dat kleine uitvaartondernemers hierdoor vaak niet in staat zijn om overledenen op te halen in

¹ <https://www.ad.nl/binnenland/moslimorganisaties-en-familie-in-shock-na-crematie-van-islamitische-overledene-doet-vreselijk-veel-pijn~adb08d01/>

bijvoorbeeld de binnenstad. Voor deze kleine uitvaartondernemers is het vaak financieel niet mogelijk om een emissieloze lijkwagen aan te schaffen. Iedere keer een ontheffing aanvragen en bekostigen is ook niet de oplossing. Rouwvervoer moet incidenteel in de milieuzone zijn dus het lijkt alleen meer dan logisch en noodzakelijk dat rouwvervoer in de milieuzone kan komen zonder hiervoor gestraft te worden. Omdat het gaat om incidentele toegang tot de milieuzone voor rouwvervoer, is de belasting voor het milieu ook verwaarloosbaar en heeft het nauwelijks effect op het verlagen van de milieuvervuiling. Daarnaast gaat het om uitzonderlijke noodgevallen waarbij rouwvervoer echt noodzakelijk is om de overledene op te halen aangezien dit speciaal daarvoor ingerichte voertuigen zijn. Rouwvervoer voertuigen hebben zelfs vrijstelling voor de wegenbelasting en het lijkt ons ook meer dan logisch dat die uitzondering ook gemaakt wordt voor de milieuzone.

6. Is het college het met ons eens dat rouwvervoer zou moeten worden toegevoegd aan de lijst van vrijstellingen van type voertuigen die de milieuzone mogen betreden? Zo ja, op welk termijn kan dit worden gedaan? Zo nee, waarom niet?
7. Welke mogelijkheden zijn er voor rouwvervoerders die officieel geen toegang hebben tot de milieuzone om toch toegang te krijgen tot de milieuzone om bij de overledene te komen?

Gesteld door:

- Mahmut Sungur, DENK